

Jenis Bahasa Sindiran dalam Ujaran Vlog

Siti Norsyahida Mohd A Rashid*, Nor Azuwan Yaakob

Jabatan Bahasa Melayu, Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi, Universiti Putra Malaysia, 43400 UPM, Serdang, Selangor Darul Ehsan, Malaysia.

Article Information

Received 11 November
2016
Received in revised form 9
December 2017
Accepted 12 December
2017

Abstrak

Kajian ini dijalankan untuk menganalisis bahasa sindiran yang terdapat dalam ujaran vlog Mat Luthfi. Bahasa sindiran merupakan satu bentuk kata yang mempunyai makna yang tersirat. Makna yang tersirat ini menyukarkan penginterpretasian makna sesuatu ujaran. Kajian ini merupakan kajian deskriptif dan berbentuk kualitatif bagi mengenal pasti kekerapan dan jenis penggunaan bahasa sindiran dalam vlog Mat Luthfi. Kerangka teori dalam penyelidikan ini adalah berdasarkan Kerangka keraf. Teori ini memberi penekanan kepada bahan kajian yang dikaji, iaitu video yang dihasilkan oleh vlogger Mat Luthfi yang diperolehi daripada laman sesawang Youtube, dari tahun 2011 hingga tahun 2014. Ujaran yang dikaji telah ditranskripsikan daripada bentuk lisan kepada bentuk penulisan. Pemilihan data dibuat berdasarkan kepada ketiga-tiga jenis bahasa sindiran, iaitu ironi, sarkastik dan sinisme. Dapatan kajian mendapati sebanyak 84% kekerapan penggunaan bahasa sindiran jenis sinisme, 10% bahasa sindiran jenis ironi dan 6% bahasa sindiran jenis sarkastik. Berdasarkan hasil kajian, ujaran vlog menepati kerangka yang digunakan. Ujaran yang dituturkan oleh Mat Luthfi mempunyai makna yang tersirat dan mengandungi unsur sindiran.

© 2017 Penerbit Universiti Malaysia Pahang

Keywords: Bahasa sindiran; Ironi; Sarkastik; Sinisme; Vlog

Satire in a Vlog Speech

Abstract

This study was conducted to analyse the use of sarcasm in Mat Luthfi's vlog utterances. Sarcasm is word forms which contain implied meanings, which make it difficult to interpret. This descriptive research employed the qualitative approach aims to identify the frequency and types of sarcasm in Mat Luthfi's vlog utterances, and the Keraf framework is referred as the theoretical framework. This theory emphasizes the materials researched, and in this study, the videos produced by the vlogger, Mat Luthfi in Youtube from 2011 – 2014. The studied utterances were transcribed from oral into written form for analysis. Data selection was made based on three types of satire; irony, sarcasm and cynicism. The findings showed that 84% of the satire were cynicism, 10% of irony and 6% of sarcasm. The findings meet the framework referred in which the vlogger, Mat Luthfi, used satire in his utterances.

Keywords: Cynicism; Irony; Sarcasm; Satire; Vlog

---

* Corresponding author: Tel.: +60167347554; +60389468753
E-mail addresses: syahida_rashid90@yahoo.com [Mohd A Rashid, S.N.]; azuwan@upm.edu.my [Yaakob, N.A.]

PENDAHULUAN

Bahasa merupakan satu alat komunikasi bagi menghubungkan individu dengan individu yang lain. Individu yang akan membentuk satu kelompok manusia ini menggunakan bahasa dalam kehidupan mereka bagi memudahkan sesuatu pekerjaan, menyampaikan maksud atau kehendak, berkongsi cerita, pemikiran atau idea dan sebagainya. Bahasa digunakan manusia sebagai alat bagi menyampaikan pemikiran dan idea seseorang. Menurut Gorys Keraf (1997), bahasa merupakan alat komunikasi yang digunakan manusia bagi menyampaikan sesuatu maklumat atau kehendak. Alat komunikasi ini terdiri daripada simbol bunyi yang dihasilkan oleh alat suara manusia. Walau bagaimanapun, komunikasi juga boleh berlaku dengan menggunakan cara tertentu yang disepakati bersama.

Dalam sistem perhubungan, penggunaan kata yang baik dan tersirat sangat penting kerana ianya bertujuan untuk mengatasi masalah pertelingkahan yang mungkin berlaku dalam perhubungan sosial. Walau bagaimanapun, pentafsiran yang betul haruslah dibuat agar mesej yang hendak disampaikan kepada seseorang dapat difahami oleh pendengar. Penggunaan kata yang tersirat ini biasanya digunakan oleh masyarakat sehingga mendatangkan kesan sama ada positif atau negatif terhadap penerima, iaitu bergantung kepada penerimaan seseorang. Penggunaan bahasa tersirat ini dikenali sebagai bahasa sindiran. Hal ini bertepatan dengan pendapat Akmajian, Demers, Farmer dan Harnish (2002) yang menyatakan bahawa bahasa sindiran sebagai kata yang mengandungi makna yang tersirat dan bertentangan dengan kata yang diujarkan oleh seseorang.

Bahasa sindiran juga dikenali sebagai bahasa yang mempunyai ragam kerana bahasa sindiran digunakan seseorang mengikut konteks situasi yang sesuai. Bahasa sindiran merupakan satu bentuk kata yang mempunyai makna yang tersirat dan sering digunakan oleh masyarakat Melayu. Zainal Abidin Ahmad (1965) menyatakan bahawa bahasa sindiran sebagai ujaran yang ditujukan kepada seseorang secara berkias dan tidak tepat, iaitu mempunyai makna yang bertentangan daripada ujaran tersebut. Sebagai contoh sekiranya seseorang ingin menyatakan sesuatu mengenai orang lain, dia tidak akan menyebut secara tepat orang yang berkenaan.

Keraf (2007) berpendapat bahawa bahasa sindiran merupakan satu bentuk acuan yang mempunyai tujuan tertentu dan mengandungi makna yang tersirat atau maksud yang berlawanan daripada perkara yang diujarkan oleh seseorang. Ujaran yang mengandungi sindiran ini dinyatakan juga secara tidak tepat, berselindung dan dikias dengan perkara lain tetapi ditujukan secara tepat terhadap seseorang. Bahasa sindiran terbahagi kepada tiga, iaitu unsur ironi, unsur sinisme dan unsur sarkasme. Unsur ironi bermaksud bahasa sindiran yang mengandungi makna di sebaliknya. Penggunaan unsur ironi dalam sindiran bertujuan untuk menyindir seseorang dengan ujaran yang mempunyai makna yang bertentangan dengan makna literal. Ratna (2009) menyatakan bahawa ironi merupakan gaya bahasa yang berupa sindiran halus. Manakala unsur sinisme bermaksud bahasa sindiran yang ditujukan kepada seseorang secara kasar. Penggunaan unsur sinisme bertujuan untuk menyindir dengan kata-kata kasar sehingga boleh menimbulkan kemarahan terhadap penerima bahasa sindiran tersebut. Hal ini bertepatan dengan pendapat Ratna (2009) yang menyatakan bahawa sinisme merupakan sindiran yang agak kasar berbanding sindiran jenis ironi. Penggunaan sindiran berunsur sarkasme bertujuan untuk memarahi seseorang dengan kata yang lebih kasar. Keraf (2007) menyatakan bahawa sarkasme merupakan ujaran yang mengandungi kepahitan dan celaan yang kasar dan keras.

Pada zaman kini, penggunaan teknologi moden, iaitu internet menjadi satu kepentingan bagi masyarakat di Malaysia bahkan di seluruh dunia. Penggunaan internet juga amat popular bagi sesebuah negara kerana sesuatu perkara yang berlaku dapat disebarkan dan diketahui oleh semua orang dengan pantas. Hal ini kerana internet dapat menghubungkan individu dengan individu yang lain tanpa batasan. Internet juga merupakan satu medium komunikasi untuk masyarakat berkongsi pengalaman, cerita, idea, kehendak dan sebagainya. Tambahan lagi dengan adanya youtube sebagai tempat memuat naik video yang dirakam, ianya dapat memudahkan lagi masyarakat menyebarkan mesej, pengalaman, pengetahuan dan sebagainya secara kreatif kepada umum. Oleh itu, kajian ini berfokus kepada vlogger Mat Luthfi. Mat Luthfi merupakan antara vlogger yang kreatif dalam menyampaikan mesej berguna kepada masyarakat.

Nama sebenar Mat Luthfi ialah Muhammad Luthfi Rohime. Mat Luthfi merupakan mahasiswa yang mendapat pendidikan di Perth, Australia. Vlogger Mat Luthfi dipilih berdasarkan kepada pencapaian Mat Luthfi yang pernah memenangi beberapa anugerah, iaitu Anugerah Shout 2012, Anugerah Shout 2013, Video Terbaik Mat Luthfi 2013 dalam Anugerah DiGi WWWOW Internet For All 2013, Video Viral Original Paling Popular 2013 dalam Anugerah Lawak Warna 2013, Aksi di *Youtube* paling popular dalam Anugerah Bintang Popular Berita Harian 2013 dan Selebriti Media Sosial Pilihan *Online* dalam Anugerah Personaliti Terunggul Anugerah Pilihan *Online* 2016 (APO2016). Video *Youtube* Mat Luthfi dipilih adalah untuk memperlihatkan kemampuan Mat Luthfi dalam mengemukakan sesuatu isu dan mesej tertentu yang berkaitan dengan masyarakat dengan adanya makna di sebalik ujarannya. Objektif kajian adalah untuk mengenal pasti jenis sindiran yang digunakan dalam blog ujaran vlog Mat Luthfi dan menentukan kekerapan setiap jenis sindiran yang digunakan oleh vlogger.

SOROTAN KAJIAN

Raminah Sabran dan Rahim Syam (1985) menyatakan bahawa bahasa sindiran merupakan perkataan yang ditujukan oleh seseorang secara tidak tepat, terselindung dan berkias. Hal ini kerana perkara yang dinyatakan itu tidak mahu disebut secara terang-terangan. Tambahnya lagi, sekiranya orang yang ditujukan itu memahami perkara yang cuba disampaikan, maka sindiran itu dapat dirasakannya dan penyampaian itu dikira berjaya diterima oleh pihak yang berkenaan. Oleh itu, dapat dilihat bahawa terdapat persamaan pendapat antara pengkaji terdahulu mengenai definisi yang merujuk bahasa sindiran. Jelasnya, bahasa sindiran merupakan bahasa yang diperkatakan seseorang secara sinis dan mempunyai makna yang kadangkala memberi kesan yang mendalam kepada penerimanya. Penerimaan kesan yang diterima oleh pihak yang dituju makna ujaran itu adalah bergantung kepada sikap penerima itu sama ada secara terbuka ataupun sebaliknya.

Mohd Hazreen Shah Hassan dan Mohd Roslan Rosnon (2016) mengatakan bahawa bahasa sindiran, bahasa melampau, bahasa naik, bahasa menggiat, bahasa berulang dan bahasa bertimbal merupakan enam jenis ragam bahasa. Menurut Arba'ie Sujud (2010), maksud lain bagi bahasa sindiran ialah satu pernyataan yang tidak ditujukan secara terus atau secara kiasan. Bahasa sindiran merupakan bidang yang berkait rapat dengan ragam bahasa. Ragam bahasa yang pelbagai ini menunjukkan masyarakat bijak dalam menyusun kata bagi menyampaikan sesuatu perkara secara tersirat dan tidak dinyatakan secara terus-terang dan tepat. Hal ini menunjukkan bahawa bahasa sindiran yang digunakan oleh masyarakat Melayu merupakan bahasa yang mempunyai makna di sebalik ujaran itu. Makna yang ditujukan itu kadangkala bersifat menyindir dan mampu mengusik hati sekiranya seseorang memahami makna dan tujuan yang disampaikan.

Kadangkala seseorang yang menerima bahasa sindiran akan terasa kesan seperti satu tamparan yang hebat apabila perkara yang ditujukan itu mengenai perihal dirinya. Bahasa yang tersirat dan tidak berterus-terang ini memperlihatkan kehidupan masyarakat Melayu yang sering menjaga perasaan seseorang dengan cara berkias. Walau bagaimanapun, seseorang itu akan berasa marah dan tersinggung terhadap individu yang menunjukan sindiran kepadanya. Justeru itu, kajian ini memperlihatkan bahawa bahasa sindiran dalam ujaran vlog Mat Luthfi merupakan bahasa yang mengandungi makna tersirat, iaitu mempunyai kata yang bersifat sinis yang digunakan oleh Mat Luthfi bagi menyampaikan sesuatu mesej dan tujuan tertentu.

Marshall (2013) menyatakan bahawa penggunaan bahasa sindiran melibatkan beberapa jenis kritikan dan memerlukan sasaran. Pendengar dijadikan sasaran sebagai tumpuan utama sesuatu penyampaian mesej dan kritikan. Kritikan yang dilakukan boleh menjadi orang tertentu, jenis, institusi, kaedah tingkah laku dan sebagainya. Bahasa sindiran juga boleh menjadi jelas atau tidak. Menurut beliau lagi, dengan menggunakan istilah yang lebih ringan, penggunaan bahasa sindiran mempunyai implikasi yang mengelirukan mengenai motif, mendatangkan kesan negatif, dan tahap permusuhan di sebalik sindiran itu. Penggunaan bahasa sindiran tidak hanya mengkritik dan tidak semua kritikan adalah sindiran. Sindiran melibatkan elemen kritikan tetapi lebih dari itu, ia memerlukan sesuatu yang lain. Kritikan cenderung untuk menggunakan formula yang sama dengan serangan sindiran atau ejekan dan mempunyai unsur humor.

Liesbet van Zoonen, Farida Vis dan Sabina Mihelj (2010) menyatakan bahawa terdapat sindiran, aktivisme dan perbahasan dalam video youtube. Kajian ini memperlihatkan terdapat tindak balas kepada anti-islam Fitna. Kajian ini menggunakan beratus-ratus video yang disiarkan di youtube bagi menganalisis

penyertaan daripada artikulasi agama atau politik yang menggunakan teknologi digital untuk menyampaikan pendapat atau mesej. Bilangan paparan video yang dimainkan, pandangan dan komen menunjukkan bahawa tidak di semua fenomena tentang Fitna dan Wilders menimbulkan kontroversi. Malah, perkara ini menimbulkan persoalan bahawa video ini digunakan dengan tepat, iaitu konteks poster menjadikan isu Fitna bermakna. Vlog mengenai Fitna sering dibawakan secara individu atau sesebuah institusi apabila munculnya sindiran dan parodi yang akan mempengaruhi emosi penonton. Hasil kajian mendapati isu mengenai identiti agama dan politik mengangap perkaitan antara manusia dapat tersebar iaitu kepada bentuk baru kewarganegaraan.

Oleh itu, secara keseluruhannya dapat dirumus bahawa penggunaan bahasa sindiran ini jelas menunjukkan masyarakat sering menggunakan ragam bahasa jenis sindiran dalam kehidupan mereka. Hal ini kerana sifat masyarakat itu sendiri suka bercakap secara berlapis dan tidak berterus-terang. Penerimaan sesuatu bahasa sindiran itu bergantung kepada penerima kerana mungkin emosi penerima dapat dikawal dan mungkin juga berlaku hal di sebaliknya. Walau bagaimanapun, sarjana bahasa berperanan dalam menyelidiki kajian yang berkisar kepada penggunaan bahasa sindiran yang mampu menimbulkan reaksi terhadap penerima. Terdapat juga percanggahan mahupun kekurangan yang terdapat dalam pendapat sarjana mengenai sesuatu perkara. Hal ini dapat dilihat pengkaji bahasa melihat bahasa sindiran dari aspek yang berbeza-beza seperti unsur humor, keagamaan serta dari pendekatan atau medium yang berbeza seperti penggunaan internet mahupun media sosial yang lain. Walau bagaimanapun, perkara ini dapat memperlihatkan terdapat perbezaan dan persamaan pendapat sarjana membuatkan pengkaji memahami sesuatu definisi bahasa sindiran dengan lebih rinci.

METODOLOGI

Kajian ini menggunakan kaedah analisis teks dan kaedah kualitatif sebagai kaedah utama semasa menjalankan kajian ini. Kaedah analisis teks digunakan bagi mendapatkan data kajian. Ujaran yang menjadi data kajian ini diambil daripada video *Youtube* yang ditranskripsikan daripada lisan kepada tulisan dijadikan sebagai bahan kajian. Kajian analisis teks dilakukan bertujuan untuk mengumpul maklumat yang berkaitan dengan tajuk kajian, iaitu jenis bahasa sindiran dalam ujaran vlog Mat Luthfi. Terdapat pendekatan yang digunakan pengkaji, iaitu Kerangka Keraf (2007). Pendekatan ini digunakan bagi mencapai objektif dan dapat menjelaskan permasalahan yang ingin diketengahkan.

Kerangka Keraf (2007) merupakan suatu penelitian yang dapat melihat pemakaian bahasa, iaitu sesuatu ujaran mempunyai maksud tertentu untuk disampaikan kepada sasarannya. Terdapat tiga jenis bahasa sindiran, iaitu ironi, sinisme dan sarkastik. Ironi merupakan suatu acuan yang mempunyai makna yang berlainan daripada perkara yang terkandung dalam sesuatu ujaran atau rangkaian kata. Hal ini menjelaskan bahawa ironi merupakan gaya bahasa yang menyatakan sesuatu perkara secara bertentangan, iaitu membawa makna mengejek. Manakala, beliau menyatakan bahawa sinisme merupakan gaya bahasa yang dianggap sebagai sindiran yang berbentuk kesangsian, iaitu mengandungi ejekan terhadap keikhlasan dan ketulusan hati seseorang. Sindiran jenis ini dikatakan sebagai sindiran yang kasar berbanding sindiran jenis ironi. Seterusnya, Keraf (2007) menyatakan bahawa sarkasme terdiri daripada suatu acuan yang lebih kasar berbanding sindiran jenis ironi dan sinisme. Hal ini kerana ungkapan sindiran jenis sarkasme mengandungi kepahitan dan celaan yang kesat.

Justeru itu, pemilihan data dipilih berdasarkan maklumat data yang mengandungi kata ironi, iaitu mempunyai makna yang bertentangan dengan ujaran yang diujarkan oleh penutur. Ironi dikatakan sebagai ungkapan yang mempunyai maksud lain daripada yang maksud sebenar, iaitu dikenali juga sebagai bahasa terbalik (Rahman Shaari, 2002). Manakala pemilihan data sinisme berdasarkan maklumat sindiran yang berbentuk ejekan, iaitu merupakan perbuatan mencemuh atau menyindir seseorang secara halus dan tajam (Keris Mas, 1988). Seterusnya pemilihan data sarkastik berdasarkan kata yang mengandungi unsur bahasa kesat seperti penggunaan kata syaitan, bodoh, haram dan sebagainya ditujukan kepada seseorang.

3.1 Bahan Kajian

Bahan kajian terdiri daripada vlog, iaitu video yang diperoleh daripada laman sesawang *Youtube*. Video yang dimuat naik ke dalam *Youtube* ini yang dimuat naik oleh vlogger, Mat Luthfi. Kajian ini hanya mengkaji 30 video yang dirakam oleh Mat Luthfi dari tahun 2011 hingga 2014. Pemilihan video Mat Luthfi dijadikan sebagai bahan kajian kerana video yang dihasilkannya menjadi fenomena atau dikenali sebagai ‘tular’. Hal ini dapat dilihat melalui statistik jumlah tontonan video Mat Luthfi yang bertambah dari masa ke masa. Walau bagaimanapun, kajian ini hanya mengkaji 30 video yang dimuat naik dalam *Youtube* oleh Mat Luthfi dari tahun 2011 hingga 2014. Hal ini kerana terdapat 30 video sahaja yang dikeluarkan dari *Youtube* pada tahun yang dipilih. Justeru itu, pemilihan data sebanyak 30 video yang mengandungi bahasa sindiran mesej ini dapat menjadikan proses penerapan teori dilakukan dengan mudah berikutan data ini bersesuaian dengan prinsip yang terkandung dalam teori yang dipilih iaitu berkaitan dengan jenis bahasa sindiran. Tambahan lagi, penggunaan bahasa sindiran dalam video *Youtube* merupakan kajian yang menggunakan teknologi moden sebagai medium utama masyarakat masa kini. Hal ini kerana *Youtube* digunakan masyarakat sebagai medium penyampaian maklumat, mesej, pendapat, pemikiran, falsafah, hiburan dan sebagainya. Kajian memberikan tumpuan kepada penggunaan bahasa sindiran yang diujarkan dalam video Mat Luthfi. Jadual 1 merupakan senarai tajuk video yang dikaji dalam kajian ini:

Jadual 1. Senarai tajuk video yang di kaji.

Label	Tajuk Video
V1	Mercun Bola bukan Bola
V2	Nama pun Sampah
V3	Typical local film / Drama Scenes
V4	Serta paksa
V5	Mari Merungut Malaysia
V6	Ma ma ma ma ma
V7	New Album
V8	Judgementel
V9	Made by Malaysians
V10	Masalah
V11	Rokok dan Kopiah
V12	Lalang
V13	Rant on Popularity
V14	Kecelaruan Maklumat
V15	Lampu Tandas Rosak
V16	Om nom nom nom
V17	Tutorial Songkok dan Kopiah
V18	Drama-drama Sebelum Kahwin
V19	Parodi Forum Suara Mahasiswa
V20	Hari Jubah
V21	Soalan Ramalan Pasca SPM
V22	Memilih Pemimpin yang Noobs
V23	Sebelah sayap
V24	Mengajar Kanak-kanak riang
V25	Jual mahal
V26	Dokumentari – Ninja
V27	Bob
V28	Buat kepala
V29	Hidup Bebas Hutang dan Menang
V30	Benda-benda Melayu atau Muslim Sebut Bila Ramadhan

HASIL KAJIAN DAN PERBINCANGAN

4.1 Bahasa Sindiran Jenis Ironi

Bahasa sindiran jenis ironi ialah bahasa sindiran yang diungkapkan oleh seseorang secara halus. Walau bagaimanapun makna di sebalik ujaran itu mempunyai makna yang tajam. Bunyi penyebutan dan cara ungkapan disampaikan secara lembut, tetapi orang yang ditujukan bahasa sindiran jenis ironi akan terasa kesan dan nada sindirannya bersifat tajam. Bahasa sindiran jenis ini lazimnya bertentangan dengan maksud sebenar. Berdasarkan Kerangka Keraf (2007), ironi merupakan suatu acuan yang mempunyai makna yang berlainan dari perkara yang terkandung dalam rangkaian kata-katanya. Hal ini menunjukkan bahawa ironi merupakan gaya bahasa yang menyatakan sesuatu secara bertentangan dengan membawa makna mengejek. Justeru itu, pemilihan data diambil kerana menepati aspek bahasa sindiran jenis ironi, iaitu mempunyai makna yang bertentangan dengan ujaran yang diucapkan oleh penutur. Jadual 2 adalah bahasa sindiran jenis ironi yang di dapati di dalam ujaran Mat Luthfi.

Jadual 2. Bahasa sindiran jenis ironi di dalam ujaran vlog Mat Luthfi.

Video	Ujaran
V11	Test. Ke facebook?
V11	Dalam hidup aku tak da sapa-sapa. Hang semua ada. Mak bapak. Adik-beradik. Aku ada sorang adik ja.
V11	Memang tak boleh selagi kau tak bergantung pada yang tak mati.
V12	Pandai juga kau rupanya. Tapi, tulah tak cukup pandai. Masih lagi bersekongkol dengan puak-puak tak habis, habis rasuah, nepotisme, salah guna kuasa dengan macam-macam masalah.
V15	Hang pi lah situ. Ada hantu sat lagi dia tongkak hang baru hang tau.
V26	Pandai budak tu. Bawak balik kucing time Along outstation.
V27	Tak? Ya Allah. Ruginya hang tak tengok. Dia gol banyak kot. Game cantik. Game yang paling best sekali aku tengok dalam dunia ni.
V27	Mahasiswa sekarang ni slowlah. Buat kerja lambat. Idea tak ada. Buku apa hah yang kau baca. Buku anatomi. Buku-buku macam ni sampai bila pun tak akan buat revolusilah.
V28	Mesti main kayu tiga. Kalau tak, takkanlah berentakan sampai macam tu. Kalau tak ada, takkanlah pokok bergoyang. Kalau tak ada api, takkanlah ada asapnya.
V30	Uih. Uih. Uih. Ni politik ni. Bahaya. Nanti kena Tarik scholarship.
V30	Hah, Mat membazir ni. Membazir tu kawan syaitan.

Dalam ujaran V12, terdapat penggunaan kata ironi, iaitu:

Pandai juga kau rupanya. Tapi, tulah tak cukup pandai. Masih lagi bersekongkol dengan puak-puak tak habis, habis rasuah, nepotisme, salah guna kuasa dengan macam-macam masalah.

Hal ini kerana sindiran ironi dalam ujaran bersifat halus, iaitu tidak terlalu kasar dan tidak terlalu sinis. Penggunaan kata 'pandai' dalam data menurut Kamus Dewan Edisi Keempat (2005) membawa maksud orang yang terpelajar dan berilmu, tetapi maksud yang disampaikan oleh penutur ialah berlawanan dengan makna sebenar, iaitu menunjukkan orang yang bodoh dan lembap. Ironi merupakan sindiran yang menyembunyikan sesuatu kenyataan atau fakta (Ratna, 2009). Sindiran ini bersifat halus dan mempunyai makna tertentu. Mengikut ujaran, perkara yang dinyatakan adalah bertentangan dengan maksud. Justeru

itu, dalam ujaran, maksud sebenar ialah penutur ingin menyatakan bahawa pendengar merupakan seorang yang bodoh kerana bersekokkol dengan orang yang mengamalkan rasuah. Justeru itu, bahasa sindiran jenis ironi digunakan bagi menyampaikan ujaran secara halus dan mempunyai makna yang mendalam. Ujaran tersebut ditujukan kepada pihak yang menyokong perkara yang tidak baik seperti rasuah, salah guna kuasa dan sebagainya sebagai orang yang tidak pandai.

Manakala dalam ujaran V30, terdapat penggunaan kata ironi, iaitu:

Uih. Uih. Uih. Ni politik ni. Bahaya. Nanti kena tarik scholarship.

Dalam ujaran di atas, terdapat kata ironi kerana ungkapannya bersifat halus tetapi mempunyai makna di sebalik ujaran tersebut. Ironi merupakan sindiran yang disampaikan secara halus (Arba'ie Sujud, 2010). Cara penyebutannya adalah lembut tetapi boleh membuatkan seseorang memahami ungkapan ironi tersebut. Kata ironi juga lazimnya mempunyai makna yang bertentangan dengan ungkapan penutur. Justeru itu, ujaran tersebut dikenal pasti sebagai ironi berdasarkan cara ungkapannya yang lembut berbanding sarkastik dan sinisme.

Berdasarkan ujaran, makna yang terdapat ujaran tersebut ialah penutur menyindir pihak yang menyekat pelajar untuk berpolitik dalam universiti atau kolej. Hal ini kerana sekiranya terdapat pelajar yang berpolitik, maka pelajar yang menerima biasiswa akan ditarik balik. Konteks dalam ujaran berkisar tentang kehidupan pelajar yang tidak dibenarkan untuk berpolitik. Pendengar dapat memahami mesej yang disampaikan oleh penutur kerana ujaran tersebut selari dengan konteks pendengar yang merupakan seorang pelajar. Konteks merupakan latar belakang yang dikatakan sebagai pengetahuan yang membantu proses maklumat (Leech, 1993). Maklumat ini akan dikumpul dan ditafsir oleh pendengar selari dengan pengetahuan yang sedia ada atau pengetahuan tambahan setelah proses pengguguran maklumat tidak relevan dibuat. Konteks bukan sahaja berdasarkan pengetahuan fizikal atau teks, tetapi berkaitan dengan psikologi pendengar.

Tambahan lagi, ironi juga merupakan sesuatu yang menarik kerana bertentangan dengan maksud literalnya. Ironi berlaku sekiranya terdapat percanggahan antara sesuatu yang diharapkan dengan perkara sebenar (Rahman Shaari, 2002). Peristiwa yang berlaku itu merupakan perkara yang munasabah pada akal, tetapi peristiwa itu tidak diharapkan. Ironi merupakan ujaran yang mempunyai unsur sindiran (Nor Hashimah Jalaluddin, 1992). Hal ini kerana penutur menggunakan kata ironi bertujuan untuk menyindir seseorang secara tersirat dan secara tidak langsung.

Ujaran ironi yang digunakan penutur mengandungi makna yang implisit dan diujarkan secara eksplisit, iaitu memerlukan proses penginterpretasian makna secara bijak dilakukan oleh pendengar. Ironi tergolong daripada bahasa sindiran yang mengandungi makna yang tersirat (Fatimah Subet & Nor Hashimah Jalaluddin, 2014). Hal ini kerana masyarakat Melayu menggunakan ungkapan ironi dalam pertuturan bertujuan untuk mengelakkan pergaduhan berlaku. Percakapan secara berterus-terang dalam pertuturan dikatakan boleh menyinggung perasaan orang lain.

Perkara ini disokong dengan pendapat Francisco Yus (1998) yang menyatakan bahawa ironi merupakan ungkapan yang mengandungi makna yang bertentangan dengan maksud yang diungkapkan secara literal. Hal ini jelas menunjukkan bahawa bahasa sindiran jenis ironi terdiri daripada ujaran penutur yang mempunyai makna yang implisit dan tersirat. Penutur akan menyindir dengan seseorang menggunakan ujaran yang mengandungi makna yang implisit. Berdasarkan data yang dipilih, terdapat unsur sindiran jenis ironi, iaitu mengandungi makna yang bertentangan dengan ujaran (Keraf, 2007).

4.2 Bahasa Sindiran Jenis Sarkastik

Bahasa sindiran jenis sarkastik merupakan ujaran yang penuh cemuhan dan celaan. Kata-kata yang mengandungi sarkastik bersifat keras dan kasar serta menyakitkan hati orang yang ditujukan bahasa sindiran itu. Sarkastik boleh dianggap bersifat ironi dengan gaya yang menyakitkan hati. Penggunaan sarkastik yang kasar sering diujarkan ketika emosi seseorang tidak dapat dikawal dan berada dalam keadaan marah akibat sesuatu perkara. Berdasarkan Kerangka Keraf (2007), sarkastik merupakan penggunaan kata yang bersifat keras dan kasar bertujuan untuk menyindir seseorang atau sekelompok masyarakat. Sarkastik dianggap sebagai suatu acuan yang lebih kasar berbanding sindiran jenis ironi, iaitu

mengandungi kata yang pahit dan celaan yang getir. Jadual 3 adalah bahasa sindiran jenis sarkastik yang di dapati di dalam ujaran Mat Luthfi.

Jadual 3. Bahasa sindiran jenis sarkastik di dalam ujaran vlog Mat Luthfi.

Video	Ujaran
V1	Haram! Bapak hang tak ajar ke dok baling-baling barang kat aku. Hang dok mana hah! Panggil geng aku tebuk hang baru hang tau!
V1	Jahat ngat natang ni. Se'ek perut ambe. Jenis berat nanang.
V10	Ni semua salah hang. Aku dah kata jangan kacau-kacau. Hang kacau aku jugak. Bodohlah hang ni
V12	Macam tu? Bangang. Aku kata guna agama untuk politik, bukannya nak pisahkan agama dengan politik.
V12	Eh, aku tak faham. Apa ke bangangnya cadangan puak kau nak bagi kondom free. Nak mengawal masalah yang tak terkawal.
V16	Bodohkan. Padahal orang macam aku ni badan besar bagus. Boleh jaga dia, proaktif, taf.
V30	Dah mulah syaitan.

Dalam ujaran V12, terdapat penggunaan kata sarkastik, iaitu:

Eh, aku tak faham. Apa ke bangangnya cadangan puak kau nak bagi kondom free. Nak mengawal masalah yang tak terkawal.

Dalam ujaran di atas terdapat penggunaan kata sindiran sarkastik, iaitu kata “bangang” Dalam sarkastik, penutur akan mempengaruhi emosi pendengar kerana sindiran sarkastik bersifat kasar (Leggit dan Gibbs, 2000). Justeru itu, makna di sebalik ujaran tersebut ialah penutur tidak bersetuju dengan pihak yang memberi kondom secara percuma bagi mengawal kes pembuangan anak hasil daripada seks bebas. Hal ini kerana penutur menyatakan bahawa kondom percuma bukanlah menjadi jalan penyelesaian masalah apabila berlakunya masalah pembuangan bayi. Ujaran tersebut bertujuan untuk menyatakan bantahan tindakan yang dibuat oleh pihak yang tidak mencegah perbuatan zina, sebaliknya menggalakkan perbuatan tersebut.

Konteks ujaran tersebut dapat diproses kerana dibantu dengan ujaran seterusnya, iaitu “Memanglah ambil masa lama tapi kalau kau bagi kondom free bukan lagi mengurangkan masalah tapi menambahkan lagi masalah.” Maklumat tambahan yang dituturkan oleh penutur membantu pendengar untuk memproses maklumat yang akan membawa pentafsiran makna dan tujuan yang ingin disampaikan oleh penutur. Penutur menyampaikan sesuatu ujaran yang mencapai objektifnya apabila pendengar dapat memahami ujarannya (Grice, 1975). Pemahaman pendengar berdasarkan kepada ekspektasi atau jangkauan ujaran yang perlu mencapai standard, iaitu ujaran tersebut haruslah relevan dan mempunyai kaitan dengan isu yang dibangkitkan.

Manakala dalam ujaran V30, terdapat penggunaan kata sarkastik, iaitu:

Dah mulah syaitan.

Dalam ujaran di atas terdapat penggunaan sarkastik, iaitu kata kasar yang menyatakan orang lain dengan panggilan “syaitan.” Syaitan merupakan makhluk tuhan yang halus dan jahat yang bertujuan untuk menyesatkan umat manusia (Kamus Dewan Edisi Keempat, 2005). Ujaran yang digunakan bersifat sindiran dan penuh dengan emosi. Sarkastik merupakan kata sindiran yang bersifat kasar dan agresif (Bowes & Katz, 2011). Kata sarkastik ini mampu membuatkan seseorang terasa kerana sifatnya yang kasar dan kesat. Justeru itu, panggilan “syaitan” yang ditujukan kepada seseorang dianggap sebagai perbuatan yang tidak baik kerana menyamakan seseorang dengan makhluk yang jahat.

Dalam ujaran ini, makna di sebalik ujaran ini ialah penutur menyatakan pendengar sebagai syaitan kerana berkawan dengannya. Penginterpretasian makna dapat difahami dan diterima pendengar apabila pendengar mempunyai konteks, latar belakang dan situasi yang sama dengan penutur, iaitu berkisar tentang situasi berbuka puasa pada bulan Ramadhan. Konteks dapat difahami berdasarkan ujaran pendengar yang menegur penutur kerana membazir ketika berbuka puasa, iaitu dalam ujaran “Hah, Mat membazir ni. Membazir tu kawan syaitan” dan dibalas dengan kata penutur “Kau siapa nak tegur aku” dan dijawab dengan ujaran pendengar “Kawan munglah.” Seterusnya penutur menyatakan sekiranya pendengar berkawan dengannya, maka kawannya adalah syaitan kerana pendengar menyatakan membazir adalah kawan syaitan.

Selain itu, sarkastik merupakan salah satu bentuk dalam menyampaikan sesuatu perkara yang boleh disifatkan sebagai jenaka (Cartsburg, 2010). Walau bagaimanapun, beliau menyatakan bahawa tidak terdapat banyak kajian yang dilakukan mengenai perkara ini sedangkan sarkastik menjadi satu bentuk ujaran yang sering digunakan oleh masyarakat dalam kehidupan manusia. Kebanyakan orang menggunakan sindiran terma, menyindir secara sinis dalam banyak keadaan. Hal ini menjadi satu istilah yang sering digunakan apabila seseorang membuat kenyataan yang boleh membuatkan pendengar terhibur walaupun ujaran yang digunakan bersifat sindiran yang dianggap kasar dan kesat kerana masyarakat tahu bahawa sindiran yang diujarkan itu tidaklah membawa makna yang mendalam semata-mata tetapi mempunyai unsur jenaka.

Tambahan lagi, sarkastik dianggap sebagai sindiran yang disampaikan seseorang secara langsung dan kasar (Keraf, 2007). Sindiran ini lazimnya diujarkan penutur tanpa sedar dan tiada kawalan emosi kerana penutur sedang berasa marah. Justeru itu, sindiran jenis sarkastik dianggap sebagai sindiran yang kasar dan bertujuan untuk menyakiti pendengar. Dalam data di atas, penggunaan sarkastik dapat dilihat berdasarkan pemilihan diksi atau ayat yang kasar dan kesat seperti “haram, natang, bangang, bodoh dan syaitan” digunakan penutur bagi menyakiti orang yang ditujukan kata sindiran tersebut. Hal ini menunjukkan bahawa ujaran dalam data yang terpilih mengandungi unsur kata yang bersifat celaan getir selaras dengan makna sarkastik berdasarkan Kerangka Keraf (2007). Selain itu, pemilihan data juga menepati aspek jenis sarkastik, iaitu merupakan gaya bahasa yang mengandungi unsur penipuan, mengandungi unsur sindiran yang pedas dan tajam serta ungkapannya bersifat pahit dan mempunyai celaan yang tidak sedap didengar (Tarigan, 1990).

4.3 Bahasa Sindiran Jenis Sinisme

Secara keseluruhannya, terdapat 94 data yang mengandungi sindiran sinisme dalam kajian ini. Penggunaan sinisme merupakan sindiran tajam bersifat ejekan kerana kesangsiannya terhadap pernyataan, keikhlasan dan kejujuran seseorang. Definisi terakhir jelas melahirkan teras yang menjadi definisi moden yang standard daripada makna sinisme, iaitu sinis, unsur kecurigaan yang mendalam yang mempunyai motif seseorang. Tambahan lagi, reaksi menyindir bersifat berani atau bersifat mengejek (Caldwell, 2011).

Berdasarkan Kerangka Keraf (2007), sinisme merupakan suatu sindiran yang berbentuk kesangsiian yang mengandungi ejekan terhadap keikhlasan atau ketulusan hati penutur. Sinisme juga dikatakan sebagai gaya bahasa sindiran dengan cara pengungkapan yang lebih kasar berbanding ironi. Selain itu, ujaran sinisme bersifat mencari kesalahan orang lain, bersifat mengejek dan menyindir. Selain itu, sinisme juga dikatakan menjejaskan kepercayaan dalam nilai-nilai yang diterima umum dan keikhlasan seseorang terhadap motif atau kelakuan, menerima pendapat bahawa faktor yang mengawal tingkah laku manusia ialah sifat mementingkan diri dan seterusnya mempamerkan perasaan curiga untuk menghina orang lain. Jadual 4 adalah sebahagian daripada bahasa sindiran jenis sinisme yang di dapati di dalam ujaran Mat Luthfi.

Jadual 4. Bahasa sindiran jenis sinisme di dalam ujaran vlog Mat Luthfi.

Video	Ujaran
V1	Bila pemain bola masuk padang, depa aspect untuk main bola. Bukan main mercun bola. Kalau hang rasa hang pemain bola, depa suka mercun bola. Kenapa anda tak bagi mercun ketupat kepada tetamu di aidilfitri anda sebagai ganti kepada ketupat? Kenapa? Semua orang patut tahu kenapa depa semua adalah pemain bola sepak. Bukan muhajidin di Palestin, Iraq, Afghanistan. Jadi, tak perlulah kita nak buat suasana peperangan di dalam stadium sebab depa pun akan rasa takut.”
V2	Kalau diri sendiri pernah buat tak payahlah nak nasihatkan orang. Tak ada guna. Tak payah jadi macam ketam ajar anak ketam jalan straight.
V4	Kalau you masuk geng I, I can give you all sort of freedom. Freedom of speak. Freedom of expression and, and, and freedom of gender.
V8	Hang bajet hang orang putih cakap Inggeris. Dok oversea baru setahun nak speaking speaking konon. Sedarlah hang tu dari Kokdiang
V11	Bahaya? Ada orang hisap rokok hidup lama. Ada orang jaga kesihatan hidup sat ja.
V12	Eh, mentang-mentang dia tak pakai tudung. Kau cakap semua dia tak cakap betul. Betul. Kau dengan bangsa lain kau boleh layan elok-elok. Tapi dengan bangsa sendiri kau layan macam gampang.
V16	Ini bukan tolong. Ni menzalimi hak rakyat kau tahu tak? Aku pun bayar cukai kot.
V22	Sapa suruh depa tak geng kita. Pemahaman otak depa tu tak sampai otak kita. Sebab tu depa tak betul. Lagi satu hati kita dengan hati depa ni siapa ada cahaya. Siapa yang tuhan bagi cahaya. Ni sini depa tu mati gelap pasal tu depa tak betul.
V24	Jadi hari ini cuba cakap dengan budak-budak, mungkin kita dapat belajar something daripada depa yang masih innocent. Yang masih tak tercemar fitrahnya.
V28	Bila ada isu kapal terbang hilang. Dia dok sembang serupa dia pilot bertauliah yang pernah mendaratkan jet di atas matahari. Padahal ambik lesen kereta pun failed. Satu kali failed bukit. Tiga kali jalan raya.

Dalam ujaran V2, terdapat penggunaan kata sinisme iaitu:

Kalau diri sendiri pernah buat tak payahlah nak nasihatkan orang. Tak ada guna. Tak payah jadi macam ketam ajar anak ketam jalan straight.

Ujaran ini dianggap sebagai sindiran jenis sinisme kerana terdapat makna yang tersirat dalam kata tersebut. Kata tersirat ini dapat difahami oleh pendengar sekiranya mempunyai konteks atau latar belakang yang sama dengan penutur. Sinisme merupakan sindiran yang mengandungi makna yang terselindung dan bersifat sinis (Arba'ie Sujud, 2010). Ungkapan sinisme boleh membuatkan penerima terkesan dengan ungkapan tersebut. Sindiran jenis sinisme mempunyai sifat yang lebih keras berbanding ironi dan mempunyai sifat yang lebih lembut berbanding sarkastik. Justeru itu, dalam ujaran di atas, bahasa sindiran jenis sinisme dikesan digunakan oleh penutur bagi menyampaikan mesej tertentu.

Dalam konteks ujaran, penutur menyindir orang yang menasihati orang lain supaya tidak melakukan kesalahan tetapi dia sendiri tidak sedar melakukan kesalahan yang sama. Hal ini terdapat dalam ujaran “Tak payah jadi macam ketam ajar anak ketam jalan straight.” Abdullah Hassan dan Ainon Mohd (2010) menyatakan bahawa maksud ketam mengajar anaknya berjalan lurus ialah perbuatan menyuruh orang lain memperbetulkan kesalahan, tetapi diri sendiri melakukan kesalahan tersebut. Perkataan “ketam”

merupakan makna sesuatu kata yang dikiaskan dengan perbuatan seseorang suka menegur orang lain tetapi diri sendiri tidak betul kerana sifat binatang ini berjalan senget dan tidak menegak.

Manakala dalam ujaran V28, terdapat penggunaan kata sarkastik, iaitu:

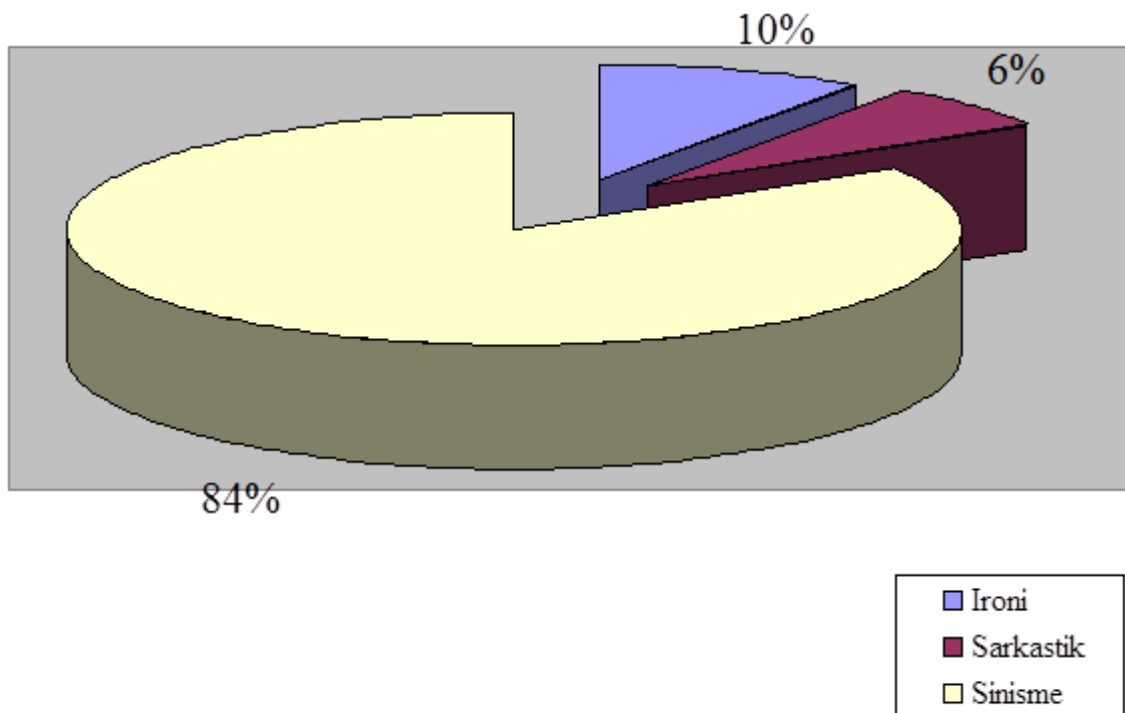
Bila ada isu kapal terbang hilang. Dia dok sembang serupa dia *pilot* bertauliah yang pernah mendaratkan jet di atas matahari. Padahal ambik lesen kereta pun *failed*. Satu kali *failed* bukit. Tiga kali jalan raya.

Ujaran ini dikatakan sebagai sindiran jenis sinisme kerana mempunyai makna yang tersirat yang bertujuan untuk menyedarkan perbuatan seseorang yang dianggap tidak baik. Sinisme merupakan perbuatan mencemuh atau menyindir seseorang secara halus dan tajam (Keris Mas, 1988). Berdasarkan konteks, maksud di sebalik ujaran tersebut ialah penutur menyindir masyarakat yang tahu semua perkara sedangkan dia tidak mengetahui perkara tersebut. Hal ini kerana penutur menyatakan apabila isu kapal terbang hilang, terdapat masyarakat yang mengetahui isu tersebut seperti dia pemandu kapal terbang yang mengetahui keadaan kapal terbang sedangkan pernah gagal 3 kali ketika mengambil ujian lesen kereta. Konteks dalam ujaran ini dapat diproses dan difahami oleh pendengar yang mempunyai pengalaman yang sama dengan penutur. Tujuan ujaran ini adalah untuk menyindir orang yang pandai bercakap tetapi sebenarnya tidak tahu mengenai perkara tersebut dan hanya pandai memutar-belitkan fakta. Perkara tersebut dianggap sebagai menyukarkan pihak berkuasa dalam menyelesaikan sesuatu kes yang berlaku seperti kehilangan kapal terbang MH370 pada tahun 2014.

Berdasarkan Kerangka Keraf (2007), dapat diteliti bahasa sindiran jenis sinisme mengandungi kesangsian penutur terhadap perkara yang dilontarkan. Justeru itu, pemilihan data diambil berdasarkan Kerangka Keraf (2007), iaitu menepati aspek bahasa sindiran jenis sinisme. Ujaran yang terdapat dalam data mengandungi sifat mengejek dan menyindir sesuatu perilaku atau kata-kata seseorang yang membuatkan penutur sangsi dengan perilaku tersebut.

4.4 Perbincangan

Berikut merupakan kekerapan setiap jenis sindiran yang digunakan oleh vlogger dalam video yang terpilih, iaitu:

Rajah 1. Kekerapan perbandingan penggunaan jenis bahasa sindiran di dalam vlog Mat Luthfi.

Rajah 1 menunjukkan bahawa kekerapan bahasa sindiran jenis sinisme adalah yang tertinggi digunakan dalam ujaran video youtube Mat Luthfi, iaitu sebanyak 94 data (84%). Manakala bahasa sindiran jenis ironi adalah sebanyak 11 data (10%). Bahasa sindiran yang paling sedikit digunakan dalam ujaran video youtube Mat Luthfi ialah bahasa sindiran jenis sarkastik, iaitu sebanyak 7 data (6%). Justeru itu, dapat dilihat penggunaan bahasa sindiran jenis sinisme merupakan ujaran yang sering digunakan oleh penutur berbanding bahasa sindiran jenis ironi dan sarkastik.

Oleh itu, secara keseluruhannya memperlihatkan terdapat penggunaan bahasa sindiran jenis ironi, sarkastik dan sinisme dalam ujaran video youtube Mat Luthfi. Penggunaan bahasa sindiran yang pelbagai ini digunakan oleh penutur mengikut konteks yang sesuai. Hal ini menunjukkan Mat Luthfi menggunakan kata yang sesuai bagi menyampaikan sesuatu mesej dalam ujarannya. Penggunaan bahasa yang tersirat digunakan dalam kehidupan masyarakat Melayu kerana mereka mementingkan kehalusan dalam bahasa, membentuk masyarakat yang saling menghormati, beradat, beragama, dan sebagainya. Kehalusan dalam bahasa ini dilihat mampu menjaga hubungan dalam kehidupan masyarakat. Hal ini bertepatan dengan pendapat Ahmad Mahmood Musanif (2007) yang menyatakan bahawa sesuatu komunikasi dapat berjalan dengan lancar kerana adanya hubungan yang baik dalam masyarakat melalui bahasa dan budaya.

KESIMPULAN

Secara keseluruhannya, berdasarkan kajian ini dapat dilihat ujaran vlog menggunakan bahasa sindiran sebagai bahasa yang mempunyai makna yang tersirat dan disampaikan dengan cara tertentu bagi memberi kesan terhadap penerima bahasa sindiran tersebut. Berdasarkan huraian dan analisis data, dapat dilihat bahawa dapatan kajian memenuhi objektif kajian secara menyeluruh iaitu mengenal pasti penggunaan kekerapan bahasa sindiran yang terdapat dalam ujaran vlog Mat Luthfi.

Ujaran dalam vlog Mat Luthfi ini merupakan satu kajian yang menarik untuk dikaji. Hal ini kerana Mat Luthfi merupakan salah seorang vlogger dalam kalangan golongan muda yang mempunyai ramai pengikut, iaitu "follower" dalam menyampaikan idea dan pandangan dengan menggunakan youtube sebagai medium utama. Penggunaan ironi, sinisme dan sarkasme dalam bahasa yang tersirat dalam ujaran video youtube Mat Luthfi diketengahkan oleh Mat Luthfi dalam penyampaian idea dan pandangannya tentang sesuatu isu secara terbuka kepada masyarakat. Penggunaan unsur ironi merupakan ujaran yang dinyatakan secara halus dan berlawanan daripada hal yang dimaksudkan dalam rangkaian kata-katanya. Manakala unsur sinisme merupakan ujaran yang dianggap sebagai sindiran tajam. Sindiran ini bersifat ejekan kerana kesangsiannya terhadap pernyataan dan keikhlasan seseorang. Sementara, penggunaan bahasa sindiran unsur sarkasme juga terdapat dalam ujaran video youtube Mat Luthfi. Sarkasme merupakan ujaran yang penuh dengan cemuhan dan celaan. Kata-katanya bersifat keras dan kasar hingga tidak sedap didengar. Kadang kala sarkasme bersifat ironis dengan gaya yang menyakitkan hati.

Selain itu, bahasa merupakan hal yang berkait rapat dengan masyarakat dalam berkomunikasi. Komunikasi melibatkan penyampaian idea dan perasaan seseorang kepada pihak lain. Komunikasi juga bertujuan untuk mempengaruhi pemahaman, sikap dan tindakan penerima atau pendengar sama ada bersetuju atau tidak tentang sesuatu isu yang dikemukakan (Abdul Aziz Yusuf, 2003). Justeru itu, semasa komunikasi berlangsung, penggunaan bahasa sindiran sering digunakan dalam masyarakat Melayu. Perkara ini berlaku sejak dahulu lagi dan masih berlaku pada masa kini tetapi cara penggunaannya lebih moden, iaitu dengan menggunakan youtube sebagai medium utama.

RUJUKAN

- Abdul Aziz Yusuf. (2003). *Komunikasi untuk Pengurus*. Kuala Lumpur: Utusan Publication & Distributor Sdn. Bhd.
- Abdullah Hassan & Ainon Mohd. (2010). *Kamus Pepatah, Bidalan dan Perumpamaan*. (Edisi kedua). Selangor: PTS Professional.
- Ahmad Mahmood Musanif. (2007). *Budaya sopan santun mengikut penglihatan dunia penutur Melayu*. Seminar Kesantunan Berbahasa Peringkat Kebangsaan. Anjuran Kerajaan Negeri Terengganu.

- Akmajian, A., Demers, R.A., Farmer, A.K. & Harnish, R.M. (2002). *Linguistik: Penghantar Bahasa dan Komunikasi*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka. (Terjemahan oleh Asiah Mahdi dan Azizah Hussain).
- Arba'ie Sujud. (2010). *Apresiasi Bahasa: Interpretasi dan Ekspresi*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Bowes, A. & Katz, A. (2011). When sarcasm stings. *Discourse Processes*, 48(4), 215-236.
- Caldwell, W.W. (2011). *Cynicism and the Evolution of the American Dream*. America: Potomac Books, Inc.
- Cartsburg, J. (2010). *Sarcasm - What is That? Finding a Definition*. GRIN Verlag: German.
- Fatimah Subet & Nor Hashimah Jalaluddin. (2014). Mengalami dan menghayati makna kemiskinan melalui Bahasa. *Jurnal Bahasa*, 14, 28-43.
- Francisco Yus. (1998). *Irony: Context Accessibility and Processing Effort*. Universidad de Cádiz. Servicio de Publicaciones.
- Grice, P. (1975). Logic and conversation. In P. Cole and J.L. Morgan (Eds). *Syntax and Semantics. Speech Acts (3)*, (pp.41-58). New York: Academic Press.
- Kamus Dewan Edisi Keempat. (2005). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Keraf, G. (1997). *Komposisi*. Flores: Nusa Indah.
- Keraf, G. (2007). *Diksi dan gaya bahasa*. Jakarta: PT Gramedia Pustaka.
- Keris Mas (1988). *Perbincangan Gaya Bahasa Sastera*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Leech, G. (1993). *Prinsip Pragmatik*. (terjemahan) Azhar M. Simin. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Leggitt, J. S. & Gibbs, R. W. (2000). Emotional reactions to verbal irony. *Discourse Processes*, 29(1), 1-24.
- Marshall, A. (2013). *The Practice of Satire in England. 1658–1770*. JHU Press.
- Mohd Hazreen Shah Hassan & Mohd Roslan Rosnon (2016). Bahasa Juri Dalam Program Mentor Legend: Satu Analisis Ragam Bahasa Za'ba. *ESTEEM Academic Journal*, 12(2), 1-14.
- Nor Hashimah Jalaluddin (1992). Implikatur: Satu Analisis Aspek Seni Berbahasa Orang Melayu. *Jurnal Dewan Bahasa, Ogos*, 676-690.
- Rahman Shaari. (2002). *Bimbingan Istilah Sastera*. Kuala Lumpur: Utusan Publications Sarjana Press Sdn. Bhd.
- Raminah Sabran & Rahim Syam. (1985). *Kajian bahasa*. Petaling Jaya: Fajar Bakti.
- Ratna, Nyoman Kutha. (2009). *Stlistika Kajian Puitika Bahasa, Aastra dan Budaya*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar.
- Tarigan, Henry Guntur. (1990). *Pengajaran Gaya Bahasa*. Bandung: Angkasa.
- van Zoonen, L., Vis, F. & Mihelj, S. (2010). Performing citizenship on youtube: Sctivism, satire and online debate around the anti-Islam video Fitna. *Journal Critical Discourse Studies*, 7(4), 249-262.
- Zainal Abidin Ahmad. (1965). *Ilmu Mengarang Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.